

ДО ДИРЕКТОРОТ НА ЈЗУ ГРАДСКА ОПШТА БОЛНИЦА „8-МИ СЕПТЕМВРИ“
СКОПЈЕ

ВРСКА:бр.03-3337/2 од 10.11.2020 година

ИЗВЕСТУВАЊЕ

На ден 10.11.2020 година од страна на Директорот на ЈЗУ Градска општа болница „8-ми Септември“, беше донесена наредба со која се задолжуваат раководителите на одделите/одделенијата за хирургија да определат по двајца доктори специјалисти од својот оддел/одделение, кои што ќе бидат вклучени во третирањето на пациентите со Корона вирус Ковид-19.

Во врска со оваа наредба ние како специјалисти по хируршки науки пред се укажуваме дека и пред донесената наредба учествувавме во третманот на болните со Ковид 19 во рамките на нашата специјалистичка област, односно во случај на потреба од хируршки третман на пациентот кој се наоѓа на лекување во Ковид одделите, на повик од докторот ординариус.

Меѓутоа, со оваа наредба всушност се наредува директно и непосредно учество на специјалистите по хирургија во лекувањето, односно болничкиот прием, третманот, ординирањето на соодветна терапија, следење на состојбата на овие болни, оценка на нивната здравствена состојба и отпуст од болница, што не спаѓа во областа на хирургијата.

Согласно член 125 од Законот за здравствена заштита, здравствениот работник со високо образование, по завршување на соодветна специјализација, односно супспецијализација, може да се стекне со лиценца за работа во соодветната гранка на специјализацијата, односно супспецијализацијата.

Од оваа законска одредба произлегува дека секој доктор по завршената специјализација добива лиценца за работа за соодветната област и со таа лиценца може единствено да врши здравствена дејност во соодветната гранка за која му е издадена лиценцата. Спротивното постапување, односно доколку докторот работи надвор од лиценцата за работа или работи во услови за кои нема дозвола за работа, претставува основ за привремено или трајно одземање на лиценцата за работа, во смисла на член 132 став 2 точка 7 од Законот за здравствена заштита.

Оттука, доколку ние како хирурзи учествуваме во целосното лекување и третман на болните со Ковид 19, без индикација за хируршки третман, ваквото

постапување би било надвор од нашите лиценци за работа, но истовремено спротивно и на основните начела на Кодексот на медицинската деонтологија.

Имено, согласно член 3 од Кодексот на медицинската деонтологија, лекарот е должен да ги почитува законите и своите обврски, освен ако тие се во спротивност со интересот на здравјето на болниот.

Согласно член 16 од овој Кодекс, лекарот нема право да почне постапки за кои нема соодветно знаење и искуство. Исклучок се само неопходни (итни) интервенции при повреди и болести кои непосредно го загрозуваат здравјето и животот на болниот.

Од овие одредби произлегува и етичка одговорност на докторите, кои во својата работа се водат исклучиво од најдобриот интерес на здравјето на пациентот и максимата *primum non nocere* (примарно да не наштети), па во таа смисла докторот не смее да почнува постапки на лекарски третман за кои нема соодветно знаење и искуство.

Ние како хирурзи немаме соодветна стручност да лекуваме болни со вирусни заболувања и интернистички состојби кои произлегуваат од тие заболувања и затоа сметаме дека извршувањето на оваа наредба е спротивно на интересот на здравјето на пациентите болни од Ковид 19 и од тие причини по истата не сме должни да постапиме.

Укажуваме и дека секое постапување спротивно на овој Кодекс, е исто така основ за привремено или трајно одземање на лиценцата согласно член 132 став 2 точка 8 од Законот за здравствена заштита.

Од овие причини, го користиме правото на приговор на совеста предвидено во членот 155 став 1 од Законот за здравствена заштита, според кој здравствениот работник, заради своите етички или морални ставови или заради своето уверување, може да одбие да изврши некоја здравствена услуга, ако тоа не е во согласност со неговата совест.

Во смисла на оваа одредба, здравствениот работник може да одбие да изврши некоја здравствена услуга ако тоа е спротивно на неговата совест и етички ставови. Постапувањето по оваа наредба, е спротивно на нашите етички убедувања, а пред се спротивно на нашата лична одговорност спрема животот и здравјето на пациентите кои се болни од Ковид 19 и за кои е потребен соодветен и специфичен континуиран третман, за кој ние не сме специјалисти и не сме стручни да го обезбедиме.

Иако, согласно член 186 став 1 точка 5 од Законот за здравствена заштита, одбивање на наредби од работоводниот орган на здравствената установа претставува дисциплински престап, меѓутоа согласно Законот за вработените во јавниот сектор, кој претставува *lex generalis* во однос на овој закон и се применува секогаш кога во посебниот закон нема одредби со кои се уредува одредено

прашање кое се однесува на правата и обврските на сите вработени во јавниот сектор, се предвидени случаите во кои работникот е должен да укаже на незаконски дадени работни задачи.

Имено, согласно членот 35 од Законот за вработени во јавниот сектор, ако работникот во јавниот сектор смета дека дадената работна задача не е во согласност со Уставот, закон или друг пропис е должен за тоа да му укаже на лицето кое ја дало задачата, а ако тој не го предупреди непосредно претпоставениот дека задачата е неуставна, односно незаконита и ја изврши, одговорен е за нејзиното извршување, но одговорно е и лицето кое дало непосредна наредба за извршување на таа задача, во конкретниот случај раководителот на одделот/одделението .

Евентуалното извршување на оваа наредба навлегува и во доменот на примена на кривичното законодавство, односно може да биде основ за кривична одговорност на здравствениот работник за кривично дело Несовесно лекување на болни од член 207 став 1 од КЗ. Несовесноста во постапувањето на докторот покрај етички елементи, вклучува во себе и стручни елементи, што се однесуваат на стручното знаење и вештини на докторот, затоа од значење за несовесноста на постапувањето е односот на докторот кон сопствените капацитети, знаења и вештини, пред одлучувањето дали ќе се нафати со лекување или ќе го признае своето невладеење со таа област и лекувањето ќе го препушти на доктор од соодветната област.

Од овие причини, сметаме дека ваквата наредба е во целост спротивна со одредбите на Законот за здравствена заштита, како и Кодексот на медицинската деонтологија, а нејзиното извршување може да доведе до сериозни последици по животот и здравјето на конкретните пациенти, а што може да биде основ и за идна кривична одговорност.

Точно е дека во услови на епидемии и други вонредни услови и состојби, здравствените работници имаат посебна одговорност и се должни во секое време да бидат достапни за својата служба, свесни за човечката и моралната одговорност, меѓутоа тоа никако не значи доктор специјалист за одредена област да лекува пациенти со заболување кое спаѓа во друга специјалност, туку значи истите да бидат постојано на располагање за укажување на лекарска помош, но во рамките на нивната стручност и компетентност, за што од почетокот на пандемијата до денес ние како хирурзи имаме активно учество во третманот на овие пациенти кога има потреба од било каков хирушки третман или интервенција.

Сметаме дека ние како специјалисти по хирургија сме потребни не само на пациентите болни од Ковид 19 кои имаат потреба од хирушки третман, туку сме потребни на сите останати граѓани кои имаат болести за кои е неопходен хирушки третман, како што се малигните заболувања за кои ненавремен хирушки третман значи летални последици, како и за сите други животозагрозувачки состојби и

состојби кои произлегуваат од разни несреќи и повреди кои секојдневно се случуваат.

Со почит,

Стручен хируршки колегиум: